

tema tjedna

UDOMLJIVANJE DJECE

U BARANJSKIM OBITELJIMA TOPLINU DOMA
I SIGURNOST PRONAŠLO NAJVIŠE DJECE

str. 4/5

UDOMLJIVANJE DJECE: MNOGE HRVATSKE OBITELJI ODLUČUJU SE NA UDOMLJIVANJE DJECE I ZBOG HUMANIH I ZBOG EKONOMSKIH RAZ

U BARANJSKIM OBITELJIMA I SIGURNOST PRONAŠLO

Zbog teških socijalno-ekonomskih prilika, naročito poslije Domovinskog rata, velik broj obitelji ne može svoju djecu odgajati u uvjetima dostojim čovjeka, te ih daju udomiteljima. Po broju udomljene djece danas prednjači Baranja; ondje ih je u ovom trenutku stotinjak. Više udomljene djece ima samo u varaždinskoj regiji koja, međutim, ima i znatno dužu tradiciju udomljivanja

Ivica GETTO/
Lidija ANIČIĆ/Marijana BAN

Udomljivanje djece već duže vrijeme u Hrvatskoj predstavlja najprihvatljiviji oblik skrbi o djeci izvan vlastite obitelji koja nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb. Istraživanja su pokazala da je smještaj u udomiteljsku obitelj mnogo kvalitetniji oblik skrbi od smještaja u pojedinu instituciju. To se posebice odnosi na djecu mlađe životne dobi, do treće godine, kada se stvara privrženost prema svom hranitelju i zaštitniku. Po broju udomljene djece prednjači Baranja; ondje ih je u ovom trenutku stotinjak udomljene djece, smještene u šezdesetak udomiteljskih obitelji! Više udomljene djece ima samo u varaždinskoj regiji koja, međutim, ima i znatno dužu tradiciju udomljivanja. Sadašnji broj udomiteljskih obi-

telti prema onoj prije rata je neusporediv, a tomu treba u prilog svakako idu i baranjske socijalno-ekonomske prilike, jer se odjednom pojavio velik broj obitelji koji djecu ne može odgajati u uvjetima dostojim čovjeka. Udomitelji se, pak, uz humanitarne, na udomljivanje

PRVA DARIVANJA:
Mnoga udomljena djeca nisu do sada nikada osjetila blagdanski ugođaj ni radost darivanja

dijelom odlučuju i zbog ekonomskih razloga, budući da se iz državnog budžeta po jednom udomljenom djetetu izdvaja u prosjeku 1.600 ku-

Vukovarsko-srijemska županija: 32 udomiteljske obitelji

Od Mirjane Marčinko, ravnateljice Centra za socijalnu skrb Vinkovci, doznajemo kako je u ovom centru najveći broj udomiteljskih obitelji u Vukovarsko-srijemskoj županiji, njih 32, u koje je smješteno 48 korisnika, ali u raznim kategorijama. "Među te 32 udomiteljske obitelji najviše je onih kod kojih smještamo djecu. Tako je kod 20 udomiteljskih obitelji koje skrbe o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi smješteno 26 korisnika na temelju rješenja vinkovačkog Centra za socijalnu skrb te njih petoro na temelju rješenja drugih centara. U pet udomiteljskih obitelji koje skrbe o tjelesno ili mentalno oštećenim osobama smještena su četiri korisnika rješenjem vinkovačkog te dva rješenjem drugih Centara za socijalnu skrb", kaže Marčinko.

na. Život udomljenu djecu u djetinjstvu nije mazio, zbog čega su i smješteni u udomiteljske obitelji. Tek nakon udomljivanja velika ih se većina preporodila, a način života odjednom im je postao drukčiji - normalan. Teško je riječima opisati njihov osjećaj kada, primjerice, prvi pu-

ta, čisti i uredni, sjedaju za obiteljski stol prepun uobičajenih namirnica koje su im do tada bile samo - misaona imenica. Ili, pak, kada dobiju prvi božićni paket, u petoj ili šestoj godini života, čemu je "Glasova" ekipa u nekoliko navrata bila nazočna. Belomanastirski Centar za soci-

jalnu skrb, naime, već godinama organizira dodjele paketića, a u tim je trenucima velika dvorana Ljepotice premalena je da primi sve one koji se pozivu Centra odazivaju.

PRVI PUT ZA OBITELJSKIM STOLOM

Zamislite samo klince koji nikada nisu sjedili u krilu osobe s dugom bijelom bradom, obučene u crveno odijelo, i koji su o toplini obiteljskih blagdana do sada samo slušali. Stoga ne čude, s jedne strane, pravi izljevi sreće zbog paketića i slatkog domjenka, ali i doza srama nakon što su zamoljeni da pokažu sadržaj paketića.

No, vratimo se samom činu udomljivanja, koji, tvrdi ravnatelj belomanastirskog Centra za socijalnu skrb, **Vlado Grujić**, pokazuje dobre rezultate.

- Pobornici smo deinstitalizacije - kaže Grujić, objašnjavajući kako su učinci na socijalizaciji djece u udomiteljskim obiteljima znatno bolji u odnosu na institucije.

- Od nekada problematične djece, više-manje prepuštene zakonima ulice, nakon smještanja u udomiteljsku obitelj, prilično brzo postaju uzorna i odlični učenici - dodaje. Valja istaknuti kako važnu ulogu ima i odabir udomiteljske obitelji, točnije njihova edukacija.

- Obitelji uoči udomljivanja prolaze niz stručnih obrada, pa stoga, primjerice, nije zaobilježen slučaj bilo kakvog zlostavljanja udomljene djece, a vrlo često se događa da djeca svoje nebiološke roditelje nazivaju majkom ili ocem - tvrdi Grujić.

NEKI OSTAJU I NAKON PUNOLJETNOSTI

Inače, prateći životni put udomljene djece, u belomanastirskom Centru za socijalnu skrb ističu brojne slučajeve ostanaka kod neprirodnih roditelja i u punoljetnosti. Izdvajamo slučaj jednog udo-

SOS-DJEČJE SELO LADIMIREVCI: Othranili 185 djece

Kao ravnopravan član SOS-Kinderdorf Internationala, najveće svjetske nevladine organizacije za zbrinjavanje djece i mladeži, Udruga SOS-Dječje selo Hrvatska djeluje od 1992. godine kada je sagrađeno prvo Hrvatsko SOS-Dječje selo u Lekeniku. Tri godine kasnije isto takvo selo sagrađeno je i u Ladimirevcima, koje je ove godine proslavilo puno desetljeće od svog službenog otvorenja, iako je tijekom proteklih 12 godina, kroz ovo selo ukupno prošlo 185-ero djece, od kojih je troje danas već osnovalo vlastite obitelji. Ovo je selo ujedno i najpoznatiji oblik brige za djecu bez roditeljske skrbi na području Valpovštine, ali i jedino takvo selo na području Slavonije i Baranje. "SOS-Dječje selo ima 16 obiteljskih kuća u kojima je trenutačno 80-ero djece bez roditelja ili roditeljske skrbi o kojima skrbi 16 SOS mama kojima pomaže 12 SOS teta, a tu je još i stručni, tehnički i administrativni tim koji se brine da u selu sve dobro funkcionira. Nakon završetka školovanja mladi pronalaze posao, sele se u novi smještaj i kreću u život, a SOS-Dječje selo Hrvatska i nadalje brine o njima u sljedeće dvije godine 'polusamostalnog' življenja" pojasnio nam je direktor ladimirevačkog SOS-Dječjeg sela, **Zoran Relić**, napominjući kako svako dijete u ovom selu ima svoj vlastiti individualni razvojni plan, koji se radi u skladu s njegovim osobnim potrebama i potencijalima, a zajednički ga izrađuju njegova SOS mama, psiholog i u nekim slučajevima samo dijete.

GA, A ZA NJIH TEK DOLASKOM U TAKVE OBITELJI POČINJE NORMALAN ŽIVOT

TOPLINU DOMA NAJVIŠE DJECE

mljenog dječaka, sada vjeroučitelja u Osnovnoj školi, koji je kod udomitelja ostao i nakon završenog fakulteta. Do zapošljavanja kod udomitelja je ostala i jedna sadašnja službenica, trenutačno stambeno zbrinuta, koja i dandanas redovito posjećuje svoje bivše udomitelje. Isto tako, jedan od zanimljivijih slučajeva je ostanak u obitelji brata i sestre, koji od udomitelja odlaze na posao i svakodnevno se kod njih vraćaju.

- Riječ je djeci udomljenoj još prije Domovinskog rata, dok je saznanja o novim, poslijeratnim generacijama udomljene djece, malo, budući da ih je većina još uvijek maloljetna i školuju se - kažu djelatnici belomanastirskog centra, ponavljajući kako se takva djeca nakon udomljivanja naprosto preporode i od problematične osobe za okolinu postaju uzorni učenici te dobri prijatelji, koji, u ovisnosti o životnoj dobi, nastoje zaboraviti raniji način života. Jedan od primjera nove udomljene djece, koja su nakon srednjoškolskog obrazovanja i nadalje privržena udomiteljima, nalazimo u karanačkoj obitelji **Balaš**, koja je prije desetak godina udomila **Srdana** (19) i **Nikolu** (21) **Petrovića**, braću iz Belog Manastira.

KAKO DO POSLA?

- Ostali su bez roditelja, u njihovoj "nazovi" kući su ih grizli štakori i miševi, a do udomljenja su po nekoliko puta ponavljali razred uz nekoliko stotina neopravdanih izostanaka - priča njihova udomiteljica, napominjući kako su prošle školske godine završili srednju školu, smjer pomoćni kuhar i slastičar, a budući da su iz svih predmeta ocijenjeni s *odličnim*, oslobođeni su polaganja mature. Obojica se pribijavaju daljnje sudbine, htjeli bi raditi, ali se pitaju

Zapuštena, jedna...

Udomitelj se prilikom udomljavanja susreću sa svakakvim, najčešće tužnim prizorima. Tako je jedna od brojnih baranjskih udomiteljica, pedesetogodišnja **Valerija Lukić** iz Belog Manastira dijete prvi put udomila prije nekoliko godina. "Bilo je prljavo, bez pelena i u masnicama, a kosa mu je bila slijepljena. Ostatke pupkovine čistila sam sat vremena, a dijete baš ništa nije znalo", priča suznih očiju.

gdje i kako. Osim toga, svjesni su da kod udomitelja ne mogu ostati beskonačno dugo.

- Suprug i ja radimo, tako da uvjeta za njihov ostanak imamo. Emotivno smo se uz njih vezali i teško bih mogla zamisliti život bez njih - kaže gospođa **Balaš**, ali dodaje kako kod ostalih udomiteljskih obitelji nije takav slučaj. Država će im, tvrdi, naknadu isplaćivati još najviše godinu dana, pa stoga želi apelirati na zakonodavce da im određenim povlasticama pri zapošljavanju ili stambenom zbrinjavanju na neki način olakšaju daljnji život, jer djeca nisu kriva što su ostala bez roditelja ili što su odrastala u obiteljima koje se o njima nisu mogle ili htjele skrbiti. S njom se slaže i ravnatelj Centra **Grujić**.

- Točno je da zakon ne predviđa duži ostanak kod udomitelja, a uskoro ćemo se suočiti s još većim brojem udomljene djece koja završavaju srednjoškolsko obrazovanje - kaže, napominjući kako će problem djelomično riješiti jedinica za samostalno stanovanje (kuća u Belom Manastiru koja će uskoro biti u funkciji). Za konkretan slučaj braće **Petrović** tvrdi kako će Centar dati sve od sebe i posredovati pri njihovom zapošljavanju. No, jedinica za samostalno

OBITELJ ČINI ČUDA:

Od nekada problematične djece, -prepuštene ulici, nakon smještanja u udomiteljsku obitelj, brzo postaju uzorna i odlični učenici

stanovanje samo je još jedno od prijelaznih razdoblja, budući da će nekoliko stambenih jedinica vrlo brzo postati prebukirano. Kada je riječ o udomljivanju, nikako se ne smije zaboraviti **Karanac**, koji se može svrstati među "Top 10" udomiteljskih područja RH. U njemu se često održavaju radionice i stručni skupovi posvećeni udomljenoj djeci i udomiteljima. Jedan od brojnih projekata, nazvan "Pronađite put do sebe", namijenjen dječjoj resocijalizaciji i ispunjavanju njihovog slobodnog vremena, prepoznat je i od resornog ministarstva koje ga financira sa 100-tinjak tisuća kuna. Nedavno je u Karancu organizirana i velika akcija darivanja udomljene djece, a pokrenuli su je članovi riječkog "Avantura teama" i mjesni poduzetnik, **Richard Apel**.

NOVI ZAKON

Inače, od 1. listopada ove godine na snazi je novi Zakon vezan za udomitelje i udomljenu djecu. Prema tom, novom zakonu, prvi put u povijesti su sredstva koja se mjesečno isplaćuju za udomljivanje razdvojena, pa udomitelji dobivaju 400 kuna, dok je 1.600 kuna namijenjeno djeci. "Osim toga, udomljivanje je kao cjelina smještena u sustav socijalne skrbi, što će pomoći u daljnjem razvoju djeteta" kaže **Grujić**, objašnjavajući kako Zakon donosi i neke novine vezane uz udomitelje, a odnose se na stručno obrazovanje i mjesečna primanja za koja postoje granice. No, podvlači, Zakon nije tako rigorozan, pa neće dolaziti do izdvajanja djece iz obitelji u kojima su udomljena.